C/2025/1800

4.4.2025 г.

P10_TA(2024)0041

Генетично модифицирана царевица MON 810

Резолюция на Европейския парламент от 26 ноември 2024 г. относно Решение за изпълнение (ЕС) 2024/1828 на Комисията за подновяване на разрешението за пускане на пазара на фуражи, съдържащи, състоящи се от генетично модифицирана царевица MON 810 и на храни и фуражи, произведени от нея, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1207 на Комисията (2024/2840(RSP))

(C/2025/1800)

Европейският парламент,

— като взе предвид Решение за изпълнение (ЕС) 2024/1828 на Комисията за подновяване на разрешението за пускане на пазара на фуражи, съдържащи, състоящи се от генетично модифицирана царевица MON 810 и на храни и фуражи, произведени от нея, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1207 на Комисията ([1]),

— като взе предвид Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 г. относно генетично модифицираните храни и фуражи ([2]), и по-специално член 11, параграф 3 и член 23, параграф 3 от него,

— като взе предвид гласуването на 26 април 2024 г. в Постоянния комитет по растенията, животните, храните и фуражите, посочен в член 35 от Регламент (ЕО) № 1829/2003, при което не беше изразено становище, както и гласуването в апелативния комитет на 29 май 2024 г., при което също не беше изразено становище,

— като взе предвид член 11 от Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията ([3]),

— като взе предвид становището, прието от Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) на 30 ноември 2023 г. и публикувано на 19 януари 2024 г. ([4]),

— като взе предвид предишните си резолюции, в които възразява срещу разрешаването на генетично модифицирани организми („ГМО“) ([5]),

— като взе предвид член 115, параграфи 2 и 3 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид предложението за резолюция на комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните,

A. като има предвид, че на 6 октомври 2022 г. Bayer Agriculture BV, със седалище в Белгия, подаде от името на Bayer CropScience LP, със седалище в Съединените щати, заявление до Комисията за подновяване на решения за изпълнение на Комисията 2013/649/ЕС ([6]) и (ЕС) 2017/1207 ([7]). като има предвид, че в съответствие с член 11, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1829/2003 периодът на разрешението на генетично модифициран прашец, произведен от генетично модифицирана царевица MON 810 („генетично модифицирана царевица“), за видовете употреба в храни, обхванати от Решение за изпълнение 2013/649/ЕС, се удължава автоматично до вземането на решение относно заявлението за подновяване;

([1]) ОВ L, 2024/1828, 4.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1828/oj.
([2]) ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) Научно становище на Експертната група по генетично модифицирани организми на ЕОБХ във връзка с оценката на генетично модифицирана царевица MON 810 с оглед на подновяване на разрешението в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 (досие GMFF-2022-9450), Бюлетин на ЕОБХ, 2024 г.; 22(1):8489, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8489.
([5]) През осмия си мандат Парламентът прие 36 резолюции, а през деветия си мандат – 38 резолюции, в които възразява срещу разрешаването на ГМО.
([6]) Решение за изпълнение 2013/649/ЕС на Комисията от 6 ноември 2013 г. за разрешаване на пускането на пазара на цветен прашец, произведен от царевица MON 810 (MON-ØØ81Ø-6), съгласно Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 302, 13.11.2013 г., стр. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2013/649/oj).
([7]) Решение за изпълнение (ЕС) 2017/1207 на Комисията от 4 юли 2017 г. за подновяване на разрешението за пускането на пазара на продукти от генетично модифицирана царевица MON 810 (MON-ØØ81Ø-6), в съответствие с Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 173, 6.7.2017 г., стр. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/1207/oj).

Б. като има предвид, че на 30 ноември 2023 г. ЕОБХ даде положително становище, което беше публикувано на 19 януари 2024 г.;

В. като има предвид, че генетично модифицираната царевица е била модифицирана, за да произвежда инсектициди („Bt токсини“);

Нерешени въпроси относно Bt токсините

Г. като има предвид, че редица проучвания показват, че са наблюдавани странични ефекти, които могат да засегнат човешката имунна система, вследствие на експозиция на Bt токсини, както и че някои Bt токсини могат да имат адювантни свойства ([8]), което означава, че те могат да увеличат алергенността на други протеини, с които влизат в контакт;

Bt култури: влияние върху нецелевите организми

Д. като има предвид, че за разлика от употребата на инсектициди, при която експозицията е по време на пръскането и за ограничен период от време след това, използването на генетично модифицирани Bt култури води до непрекъсната експозиция на целевите и нецелевите организми на Bt токсини;

Е. като има предвид, че вече не може да се счита за правилно допускането, че Bt токсините имат единичен и насочен към конкретни целеви организми механизъм на действие и че не може да се изключи въздействие върху нецелеви организми; като има предвид, че се съобщава за нарастващ брой нецелеви организми, които са засегнати по много начини; като има предвид, че в неотдавна извършен преглед се посочват 39 рецензирани публикации, в които се съобщава за значително неблагоприятно въздействие на Bt токсините върху редица видове, които не са целеви ([9]);

Коментари на държавите членки

Ж. като има предвид, че държавите членки представиха на ЕОБХ множество критични коментари по време на тримесечния период на консултации ([10]), включително че данните за състава на генетично модифицираната царевица следва да бъдат проверени и повторно анализирани, както и че анализът следва да отговаря на настоящите изисквания на ЕОБХ, наред с другото, извършването на изпитване за еквивалентност, както и че прегледът на литературата не включва проучвания относно съдбата на Cry1Ab в околната среда или относно потенциалните ефекти на остатъците от Bt-култури върху нецелевите организми, което е проблематично, тъй като публикациите показват, че преносът от фуражите от генетично модифицирана царевица към оборския тор може да доведе до експозиция на почвените организми на Cry1Ab и че това може да породи отрицателни ефекти за почвените организми с последици за биологичното разнообразие и екосистемните услуги;

З. като има предвид, че в Регламент (ЕО) № 1829/2003 се посочва, че генетично модифицираните храни и фуражи не трябва да имат отрицателни ефекти върху човешкото здраве, здравето на животните или околната среда, и се изисква при изготвянето на решението си Комисията да взема предвид всички съответни разпоредби на законодателството на Съюза и други законни фактори, свързани с разглеждания въпрос; като има предвид, че тези законни фактори следва да включват задълженията на Съюза съгласно целите на ООН за устойчиво развитие (ЦУР) и Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие (КБР);

Намаляване на зависимостта от вносни фуражи

И. като има предвид, че една от поуките от кризата с COVID-19 и продължаващата война в Украйна е необходимостта Съюзът да сложи край на зависимостта от някои материали от критично значение; като има предвид, че в писмото за определяне на ресора за кандидата за член на Комисията Кристоф Хансен председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен го призовава да потърси начини за намаляване на вноса на стоки от критично значение ([11]);

([8]) За преглед вж. Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Преглед на безопасността и биологичните ефекти на Cry токсините от Bacillus thuringiensis при бозайниците), Journal of Applied Toxicology, май 2016 г., 36, 5, стр. 630 — 648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([9]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Инсектицидни Bt култури. Недостатъци на подхода на ЕОБХ за оценка на генетично модифицирани Bt растения, заложени още при изготвянето му), RAGES, 2020 г., стр. 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf; Вж. например Hilbeck, A., Otto, M., „Specificity and Combinatorial Effects of *Bacillus thuringiensis* Cry Toxins in the Context of GMO Environmental Risk Assessment“ (Специфика и комбинаторни ефекти на Cry токсините от Bacillus thuringiensis в контекста на оценката на риска за околната среда от генетично модифицирани организми), Frontiers in Environmental Science, 2015 г., 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([10]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8489&file=efs28489-sup-0008-Annex_8.pdf.

([11]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

Недемократичен процес на вземане на решения

Й. като има предвид, че при гласуването на 26 април 2024 г. в Постоянния комитет по растенията, животните, храните и фуражите, посочен в член 35 от Регламент (ЕО) № 1829/2003, не беше изразено становище, което означава, че разрешението не е подкрепено от квалифицирано мнозинство от държавите членки; като има предвид, че при гласуването в апелативния комитет на 29 май 2024 г. също не беше изразено становище;

К. като има предвид, че през осмия си мандат Парламентът прие общо 36 резолюции, в които възразява срещу пускането на пазара на ГМО за храни и фуражи (33 резолюции) и срещу отглеждането на ГМО в Съюза (три резолюции); като има предвид, че през деветия си мандат Парламентът прие 38 възражения срещу пускането на ГМО на пазара;

Л. като има предвид, че макар самата тя да отчита недостатъчно демократичния характер на процедурата, липсата на подкрепа от държавите членки и възраженията на Парламента, Комисията продължава да разрешава ГМО;

М. като има предвид, че не се изисква промяна на законодателството, за да може Комисията да не разрешава ГМО, когато държавите членки не са изразили подкрепа с квалифицирано мнозинство в апелативния комитет ([12]);

Н. като има предвид, че на 2 юли 2024 г. Комисията поднови разрешението за пускане на пазара на генетично модифицираната царевица;

1. счита, че Решение за изпълнение (ЕС) 2024/1828 превишава изпълнителните правомощия, предвидени в Регламент (ЕО) № 1829/2003;

2. счита, че Решение за изпълнение (ЕС) 2024/1828 не е в съответствие с правото на Съюза, тъй като е несъвместимо с целта на Регламент (ЕО) № 1829/2003, която, в съответствие с общите принципи, предвидени в Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и Съвета ([13]), е да се гарантира основа за осигуряването на висока степен на защита на живота и здравето на човека, на здравето на животните и на хуманното отношение към тях, на околната среда и на интересите на потребителите във връзка с генетично модифицираните храни и фуражи, като едновременно с това се гарантира ефективното функциониране на вътрешния пазар;

3. отправя искане към Комисията да отмени Решение за изпълнение (ЕС) 2024/1828;

4. приветства факта, че в писмо от 11 септември 2020 г. до членовете на ЕП Комисията в крайна сметка призна необходимостта да се взема предвид устойчивостта, когато става въпрос за решения за разрешаване на ГМО ([14]); изразява силно разочарование обаче, че след това Комисията продължи да разрешава вноса на ГМО в Съюза въпреки продължаващите възражения от страна на Парламента и факта, че мнозинството от държавите членки са гласували против;

5. отново настоятелно призовава Комисията да взема предвид задълженията на Съюза съгласно международни споразумения като Парижкото споразумение относно изменението на климата, Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие и ЦУР на ООН; отново призовава проектите на актове за изпълнение да бъдат придружени от обяснителен меморандум, в който да се разяснява по какъв начин в съответните текстове е спазен принципът за „ненанасяне на вреда“ ([15]);

6. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията, както и на правителствата и на парламентите на държавите членки.

([12]) Комисията „може“, а не „трябва“ да предоставя разрешение, когато държавите членки не са изразили подкрепа с квалифицирано мнозинство в апелативния комитет, в съответствие с член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

([13]) Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([14]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([15]) Резолюция на Европейския парламент от 15 януари 2020 г. относно Европейския зелен пакт (ОВ C 270, 7.7.2021 г., стр. 2), параграф 102.